

ת"פ 45253/03/11 - מדינת ישראל - פרקליטות מחוז תל אביב נגד רונן בר שירה, אריה פולסקי - ענייננו הסתיים, שלמה מור, מרדכי בן דוד - נפט

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 45253-03-11 מדינת ישראל נ' בר שירה ואח' 21 מאי 2017

לפני כבוד השופט בני שגיא
המאשימה: מדינת ישראל - פרקליטות מחוז תל אביב
ע"י ב"כ עו"ד שירי רום

נגד

הנאשמים: 1. רונן בר שירה
ע"י ב"כ עו"ד עופר אשכנזי
2. אריה פולסקי - ענייננו הסתיים
3. שלמה מור
ע"י ב"כ עו"ד אלון רפפורט
4. מרדכי בן דוד - נפט

גזר דין
(נאשמים 1 ו-3)

א. כללי

1. הנאשמים 1 ו- 3 (להלן - **הנאשמים**), הורשעו לאחר ניהול הוכחות, בביצוע שורת מעשי מרמה.

הכרעת הדין ניתנה על ידי סגן הנשיאה, כב' השופט ד"ר עודד מודריק, מספר ימים טרם סיום כהונתו, ונוכח בקשת הצדדים להיערך לטיעונים לעונש, הועבר התיק לטיפול.

2. כתב האישום מתאר שרשרת עבירות מרמה שביצע נאשם 1, לעתים בשיתוף פעולה עם אחרים כגון נאשם 3, על ידי כך שהציג עצמו כמי שמתרים כספים למטרות נעלות (מאבק לשחרור גלעד שליט משבוי, פעילות לעידוד מצב הרוח של נפגעי דליקת הכרמל ושיקום נזקיהם, הפגת לחץ נפשי מילדי שדרות המופגזת) או כמי שבאפשרותו לגייס סכומי כסף גדולים, בתמורה לתשלום עמלות שונות. בפועל, שלשל נאשם 1 את הכספים הרבים שאסף לכיסו, ועשה בהם למטרותיו.

3. בסופו של יום, ועל פי הכרעת הדין המפורטת שניתנה, זוכה נאשם 1 משני אישומים (8 ו-9) והורשע ב-14 אישומים הכוללים שורה ארוכה של עבירות קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לצד הרשעה בעבירות של ניסיון לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, גניבה בידי מורשה, זיוף ועוד.

נאשם 3, אשר יוחסו לו אישומים 6 ו-15, הורשע בשתי עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות.

סכום המרמה הכולל, על פי ממצאי הכרעת הדין, עמד על **₪ 589,320** ו-**\$199,300**, וכן ניסיון לקבל במרמה **₪ 100,000** (אישום שלישי) ו- **\$35,000** (אישום עשירי). שתי הערות ביחס לסכום המרמה: הראשונה - נאשם 1 החזיר את הסכום שקיבל במרמה במסגרת אישום 13, ואת לאחר פתיחת החקירה (**₪ 43,000**). השנייה - באישומים 6 ו-15 קיבלו שני הנאשמים (1 ו-3) את סכומי המרמה (**\$150,000** ו-**\$8,300**).

לשם השלמת התמונה, יצוין כי כתב האישום ייחס מעורבות עבריינית לשניים נוספים: נאשם 2 (אריה פולסקי), הודה במעורבות משנית בשלושה אישומים, הורשע בשתי עבירות של הוצאת חשבונות פיקטיביות ועבירה של זיוף מסמך (והכל - על מנת לסייע לנאשם 1) ונדון ל-6 חודשי מאסר (ת.פ. 25020-12-15). בירור העובדות בעניינו של נאשם 4 (מרדכי בן-דוד) הופסק בשל פטירתו.

ב. ראיות וטענות הצדדים לעונש

4. מטעם התביעה הוגשו המסמכים הבאים: מסמך סיכום ביחס לאישומים בהם הורשעו הנאשמים; פירוט השתלשלות ההליכים בתיק; גיליונות הרישום הפלילי של הנאשמים; גזר דינו של נאשם 2 בפרשה שלפניו, אשר הודה והורשע זה מכבר, ונטען כי עניינו שונה מהנאשמים שבפנינו; פרוטוקול עדויותיהם של שניים מהמתלוננים; תצהירי נפגעי עבירה; וכן פסיקה רלוונטית.

5. מטעם נאשם 1 הוגשה אסופת מסמכים, וביניהם מסמכים רפואיים ומכתבי תודה שקיבל בגין מעורבותו בפעילויות חברתיות שונות, כגון תכנון טיול לילדי שדרות או העמדת אוטובוסים במסגרת המאבק לשחרור גלעד שליט. כן הוגש דו"ח הוצאה לפועל ביחס לחובותיו של נאשם 1, וספר שירה שנכתב על ידו. במועד מאוחר יותר, ולכך אתייחס בהמשך, הוגשה חוות דעתו הרפואית של פרופ' אבשלום שלום (הכוללת שתי תוספות לחות הדעת) ממנה עולה כי בשנת 2006 לקה נאשם במלנומה ממאירה וחווה הישנות של המחלה בשנת 2012 ובחודש ינואר 2015. עוד צוין בחוות הדעת כי כעת: "אין עדות למחלה גרורתית, אך המטופל מצוי בסיכון גבוה מאד להישנות מקומית, להופעת גרורות מרוחקות ולקיצור תוחלת חייו, דבר אשר מצריך מעקב אונקולוגי תדיר לכל אורך חייו".

6. התובעת, עו"ד שירי רום, התייחסה בטיעוניה לחומרה הרבה הטמונה במעשי הנאשמים, ובפרט לכיעור שבהם, ועמדה על הערכים החברתיים המגוונים שנפגעו.

באשר למתחמים, נטען שיש לקבוע כי כל אישום מהווה אירוע נפרד, ובהתאם - לקבוע מתחמים נפרדים. ביחס לנאשם 1, הוצעו המתחמים הבאים: אישום ראשון, 4.5 עד 8 שנות מאסר; אישומים 2, 6, ו-11, 1.5 עד 5 שנות מאסר; אישומים 4, 5, 12, 13, 15, ו-16, 9 חודשי מאסר עד 3 שנות מאסר; אישומים 3 ו-10, 6 חודשי מאסר עד 24 חודשי מאסר; אישומים 7 ו-14 מספר חודשים עד 30 חודשי מאסר. ביחס לנאשם 3, הוצעו

המתחמים הבאים: אישום 6, שנת מאסר עד 4 שנות מאסר; אישום 15, 6 עד 30 חודשי מאסר.

באשר לגזירת העונש בתוך המתחם, טענה התביעה כי לזכות נאשם 1 אינו עומד ולו שיקול אחד לקולא, למעט מחלתו, כאשר מנגד עומדים שיקולים רבים לחומרה, ובכלל זה עברו הפלילי, הכולל הרשעות בעבירות מרמה ומאסר על תנאי בן 12 חודשים. כן התייחסה התביעה לפרק הזמן הממושך בו התנהל התיק, וטענה כי מעבר לעיכוב שנוצר בשל מצבו הבריאותי, יש לזקוף את התמשכות ההליך גם לאופן התנהלותו של נאשם 1, אשר הגיש במהלך כל המשפט בקשות סרק מרובות. לבסוף, עתרה התביעה להטלת עונש מאסר משמעותי, "המתקרב לעונש דו-ספרתי", על נאשם 1, לצד הפעלה במצטבר של עונש המאסר המותנה התלוי ועומד נגדו.

באשר לנאשם 3 הפנתה התביעה, מחד, לחלקו בביצוע העבירות, לכך שלא השיב את סכום הגזילה, ולעברו הפלילי, הגם שצוין כי מדובר בהרשעות ישנות יחסית. מאידך, ציינה לקולא את חלוף הזמן ממועד ביצוע העבירות, ואת נסיבות חייו, כגון היותו פושט רגל. לבסוף, עתרה להטלת עונש מאסר בגין האישומים בהם הורשע.

בנוסף, ביחס לשני הנאשמים, עתרה התביעה גם להטלת מאסר על תנאי, קנס ופיצוי לנפגעי העבירה.

7. סניגורו של נאשם 1, עו"ד עופר אשכנזי, טען כי ריבוי מתחמים מביא להחמרת הענישה, וכי יש לראות בכל האישומים אירוע אחד, ולחילופין - שלושה אירועים בלבד: עניין שליט, עניין שדרות, ויתר מעשי המרמה. הסניגור דחה את טענת התביעה כי העיכוב בהתמשכות ההליך נובעת מהתנהלותו של נאשם 1, וציון כי זיכוי של הנאשם משניים מהאישומים (ומחלק מהעבירות שיוחסו לו באישום הראשון) מלמד כי הייתה הצדקה לניהול ההוכחות. לפיכך, נטען כי יש לתת משקל משמעותי לקולא לחלוף הזמן מעת ביצוע העבירות. כן הפנה הסניגור לנסיבותיו האישיות, וטען כי נאשם 1 סובל ממחלת מלנומה בדרגה גבוהה, וכי הוא בעל נכות בשיעור של 100% לצמיתות. בהקשר לכך, הפנה עו"ד אשכנזי ל"הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 128) (הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה)", התשע"ו - 2016, במסגרתה מוצע לאפשר חריגה מהמתחם בשל נסיבות שונות, כגון מצב רפואי או חלוף זמן רב ממועד ביצוע העבירה.

לבסוף, בהתחשב באמור לעיל, וכן בפסיקה שנסקרה ובתקופת המעצר אותה ריצה נאשם 1 בפיקוח אלקטרוני, עתר הסניגור להסתפק ב-14 חודשי מאסר, תקופה המשקפת את התקופה בה הוחזק הנאשם במעצר במסגרת הפרשה שלפנינו.

8. נאשם 1 בדברו האחרון טען כי ההליך המשפטי גרם לו עוול, וכי מעולם לא גנב ולו שקל אחד. כן התייחס לנסיבות חיים שונות, וביניהן הישגיו במסגרת שירותו הצבאי, פגיעה נפשית אותה חווה במלחמת לבנון הראשונה, והמחלות מהן סובלים הוא ובני משפחתו. לציון כי נאשם 1 לא ראה ב"דברו האחרון" בדיון משום סוף פסוק, ועד שלושה ימים לפני מועד גזר הדין המשיך להגיש לבית המשפט מכתבים רבים בהם שפך חמתו על התובעת, על המותב שהכריע את דינו, על עורך הדין שייצג אותו בשלב ההוכחות (והוחלף בהמשך על עורך דינו הנוכחי) ועל חלק מהעדים שהעידו בהליך.

9. סניגורו של נאשם 3, עו"ד אלון רפפורט, התייחס למספר האישומים המצומצם שיוחסו לנאשם 3, וכן טען כי נאשם 1 היווה את הרוח החיה של המיזמים העבריינים בהם הורשעו, בעוד נאשם 3 "שיחק תפקיד משני" בלבד. כן טען כי לנאשם 3 אין כל חלק בהתמשכות ההליכים, וביקש לתת משקל משמעותי לקולא לחלוף הזמן מעת ביצוע העבירות. לבסוף, טען בא כוח נאשם 3 כי הכספים שהתקבלו מביצוע העבירה המתוארת באישום השישי לא הגיעו לידי, וכי הוא מצוי בהליך של פשיטת רגל וחב

עשרות מיליוני שקלים להוצאה לפועל.

לאור האמור, עתר בא כוח נאשם 3 לקביעת מתחם הנע בין ענישה שאינה כוללת מאסר בפועל, ל-6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, וזאת ללא הטלת רכיב קנס.

10. נאשם 3 בדברו האחרון טען כי סייע לנאשם 1 בעניין העמותות ושימש כנהג, אך לא קיבל לידיו כספים. כן ציין כי הוא חולה בסרטן ומצוי בהליך של פשיטת רגל.

ג. דין והכרעה

כללי

11. הפרשה שהובאה להכרעתי חמורה בכל קנה מידה אפשרי, הן ביחס לאופן המרמה, הן ביחס לסכומי המרמה, הן ביחס לטיב הפרת האמון, הן ביחס לפגיעה בקורבנות העבירה, והן ביחס לפעילות המשותפת של חלק מהנאשמים (בחלק מהאישומים). רכיבים אלה, אותם אסקור בהמשך, משפיעים על מתחם העונשהוולם ועל הענישה הכוללת, אולם זאת מושפעת גם מאותם נתונים "אישיים" שנושאים הנאשמים על גבם בעודם נכנסים לאולם בית המשפט, והרלוונטי ביותר לענייננו - עברו הפלילי של נאשם 1. עיון בגזר הדין שניתן בעניינו של נאשם 1 לפני כמעט שני עשורים (1999), מלמד כי עסקינן באדם שהפך את המרמה וגזילת כספי האחר לדרך חיים בה הוא מתמיד לצעוד משך עשרות שנים. רוצה לומר - כבר עשרות שנים שרון בר שירה אינו "מלח הארץ ואיש ארץ ישראל היפה והטובה" כפי שניסה לתאר את עצמו, אלא "בעל מקצוע" בתחום הנוכלות והמרמה, וכזה אשר אינו בוחל באמצעים על מנת להוליק בכחש את קורבנותיו, להערים עליהם, לגרום להם ליתן בו אמון כמעט בלתי מסויג, ואז - לגנוב את כספם.

ניתן היה להוסיף תיאורים מתיאורים שונים שיהיה בהם להמחיש את שצינתי ביחס לנאשם 1, אולם דומני כי דרך ההמחשה הטובה ביותר תהיה באמצעות הפניה לדברים שכתב אודותיו כב' השופט רוזן לפני כמעט שני עשורים, בת"פ 3220/98, שם הורשע במסגרת צירוף של מספר תיקים פליליים, ב - 27 עבירות של קבלת דבר במרמה, 4 עבירות של נסיון לקבלת דבר במרמה ועבירות נוספות. סכום המרמה הכולל אותו קיבל הנאשם עמד על 230,000 ₪, ובנוסף ניסה לקבל סכום של 15,000 ₪ וגנב 2,000 ₪ נוספים בדרך של "גניבה בידי מורשה".

בית המשפט גזר על נאשם 1 ארבע שנות מאסר תוך שציין את הדברים הבאים:

"הנאשם נגלה לפנינו במלוא קלונו. הנאשם ביצע עבירות חמורות ומכוערות שבגינן הוא ראוי לעונש מאסר של ממש...הנאשם חטא ופשע כלפי אזרחים לא מעטים. הנאשם טמן באמתחתו כספים לא לו...כמו במקרים רבים שאלת השאלות בנושא ענייננו הינה היאך קרה, שאדם כה מוכשר, וחיובי, שתורם לקהילה ולציבור מתגלגל ומשתנה להיות עבריין נלוז, רב - רמאי, מקסים ומטעה דעת ולב, כדי לגרוף לכיסיו עשרות רבות של אלפי שקלים...הנה נא, הנאשם ידע להקסים ולשבות לב הסובבים אותו עוד מימים ימימה. הנאשם ניצל את מלוא כשרונותיו, ונתונו החיוביים כדי לבנות הררים על תלויים על

חוט השערה. הרים של תוכניות ופעולות חינוך לביצוע קנו הערצת פקודיו והערכת מפקדיו בצבא. מסלולי הרים וטיולים מופלאים האדירו את שמו כמדריך נאמן הכובש כל פינה ומקום נוח לטיול ותיור. בהמשך אותה דרך, למען הרים וערימות של כסף ומזומנים הובל אל ספסל הנאשמים, ומשם אל בית האסורים. הנאשם צודד לב מפקדיו, הקסים מנהליו, והפליא לקוחותיו בעולם החלומות. הנאשם השתמש בתכונותיו המנויות לעיל, השתגשג ונשא פירות הצלחה... במסכתות העבירות בהן הורשע, עבירות שבוצעו לאורך מספר שנים, כמפורט בכתבי האישום, השתמש באותן תכונות, כדי להקסים, אולי גם לכשף עשרות אזרחים ובעלי עסקים כדי לרמותם וליטול מכספם... הנאשם לימדנו בפועל שאימת הדין לא חלה עליו. הנאשם לא התירא מהעמדתו לדין ומשפט. השמתו על ספסל הנאשמים לא הביאה להטייה כלשהי במחשבותיו... הנאשם היטיב לפאר ולהגדיל קומתו כפני "לקוחותיו" לקידום מעשי המרמה. פעם היה איש טיולים, פעם איש משרד החינוך, פעם איש החברה להגנת הטבע, ופעם מרצה באוניברסיטה... לא פחות מכאיבה ומקוממת, בלשון המעטה, הייתה התנהגותו של הנאשם כלפי זוג ההורים השכולים חנה ומכס בן עמי, הוריו של יגאל ז"ל שנהרג בתאונת דרכים בשנת 1989. הנאשם קנה את לב ההורים השכולים בסיפור על טכס לזכרו של בנם ז"ל. הנאשם צייר בפניהם את הטכס בו ייטלו חלק מכובדים כמו שר החינוך והשר שמעון פרס. בין לבין, נטל מזוג ההורים השכולים סך 2,000 ₪ - ללא ראשית כנס ובלי תחילת טכס. בביצוע מעשה מרמה זה גילה הנאשם פן נוסף באישיותו - קשיות לב ואטימות לא מועטה. עשרות אנשים שנפלו לרשתו של הנאשם אינם חבורת פתאים, ערלי ראש וחסרי דעת. הנאשם השתמש במלוא כשרונותיו וסגולותיו - כפי שתוארו בבהירות על ידי עדי ההגנה - כדי לסובב את אותם אזרחים בכחש. הנאשם פעל במיומנות, כאדם המכיר ויודע לב אנוש, או ליתר דיוק חולשות אנוש."

ואלה, כאמור, דברים שנכתבו אודות הנאשם לפני כשני עשורים, בגין עשרות עבירות מרמה הדומות להפליא לאלה עליהן הוא נותן את הדין היום, והם מתאימים כמו כפפה ליד גם לעת הנוכחית, בבחינת - **"מהשקיה הוא שקיה היום השנעשה הוא שיעשהו אין כל חדש תחת השמש"** (קהלת א, ט).

אעבור כעת להכרעה בשאלת היקף מתחמי הענישה (מתחמים שונים כשיטת התביעה או מתחם אחד כשיטת ההגנה), אסקור בהמשך את הפרמטרים השונים אשר ישפיעו על מתחמי הענישה, ואז אפרט את עובדות האישומים השונים ואקבע את מתחמי הענישה.

מתחם ענישה כולל או מספר מתחמי ענישה?

12. ב"כ הצדדים היו חלוקים בשאלה האם יש מקום לראות כל אישום כ"אירוע" ולקבוע בעניינו מתחם עונש נפרד, או שמא יש מקום להביט על מכלול האישומים כאירוע עברייני אחד, ולקבוע בעניינו מתחם עונש כולל.

בהתאם לעקרונות שהותוו בע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.2014), המבחן הרלוונטי לקביעת מספר האירועים הינו מבחן הקשר ההדוק. משמע, עבירות שיש ביניהן קשר ענייני הדוק, ואשר ניתן להשקיף עליהן כעל מסכת עבריינית אחת, ייחשבו לאירוע אחד:

"התשובה לשאלה מהם גדרי ה"אירוע" תיגזר מניסיון החיים, כך שעבירות שיש ביניהן קשר הדוק

עמוד 5

ייחשבו לאירוע אחד. המובן שיינתן למונח "קשר הדוק" יתפתח ממקרה למקרה ואין צורך לקבוע אותו באופן קשיח כבר כעת. עם זאת, ניתן לומר כי ברגיל קשר כזה בין עבירות ימצא כאשר תהיה ביניהן סמיכות זמנים או כאשר הן תהיינה חלק מאותה תוכנית עבריינית אף כאשר הן בוצעו לאורך תקופת זמן שאינה קצרה (אך מבלי שפרמטרים אלה ימצו את מבחני העזר האפשריים לבחינת עוצמתו של הקשר בין העבירות)."

בע"פ 1261/15 מדינת ישראל נ' דלאל (3.9.15) התייחס בית המשפט העליון למבחני העזר לבחינת עוצמת הקשר בין העבירות:

"כדי לעמוד על עוצמת הקשר שבין העבירות שומה על בית המשפט לעמוד על נסיבותיו העובדתיות של העניין שלפניו, ולבחון אם יש בהן כדי להצביע על קשר הדוק בין העבירות. נסיבות עובדתיות אלה מהוות "מבחני עזר" לקביעת עוצמת הקשר. במסגרת זו ניתן לבחון, למשל, האם ביצוען של העבירות מאופיין בתכנון; האם ניתן להצביע על שיטתיות בביצוע העבירות; האם העבירות התרחשו בסמיכות של זמן או מקום; האם ביצועה של עבירה אחת נועד לאפשר את ביצועה של העבירה האחרת או את ההימלטות לאחר ביצועה, וכיוצא באלו נסיבות עובדתיות. קיומה של נסיבה אחת או יותר מנסיבות אלו (ואין זו רשימה סגורה) עשוי להעיד על קשר הדוק בין העבירות השונות, המלמד כי באירוע אחד עסקינן."

13. סבורני כי ניתוח המעשים שלפנינו בהתאם למבחנים האמורים מלמד כי יש לקבוע מתחם ענישה נפרד לכל אחד מן האישומים בהם הורשעו הנאשמים. אמנם, ככלל, מדובר בשרשרת מעשי מרמה אשר אופיינו בדרכי פעולה דומות. אלא שחרף הדמיון האמור, מעשי המרמה של הנאשמים כווננו נגד מספר רב ומגוון של קורבנות, ולמעט הדמיון הנובע מאורח החיים העברייני-מרמתי אותו אימצו הנאשמים - אין כל קשר ממשי בין האישומים השונים.

הפרמטרים המשליכים על קביעת המתחם

14. בהתאם להוראות תיקון 113 לחוק העונשין, יש להתחשב בערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות בעת קביעת המתחם. בענייננו, הנאשמים הורשעו בשורה של מעשי מרמה, ובהקשר לכך כבר נקבע על-ידי בית המשפט העליון כי "האינטרס החברתי עליו באה עבירת המרמה להגן הוא חופש הרצון, חופש הפעולה וחופש הבחירה של המרומה" [ע"פ 752/90 ברזל נ' מדינת ישראל (1.3.1992)]. כן ניתן למנות בנסיבותיה של הפרשה שלפנינו את הצורך במתן הגנה ראויה לרכוש הציבור, הרצון לשמר התנהלות בנקאית וכלכלית שקופה ואמינה, עידוד פעילות פילנתרופית, והערך אשר נראה כעומד בבסיס כל אלה ואשר נפגע שוב ושוב כתוצאה מהתנהלותם העבריינית של הנאשמים - חשיבותו של קיום אמון הדדי בין הבריות.

הנאשמים במעשיהם פגעו באופן שיטתי בערכים אלה פגיעה קשה ואנושה, ונראה כי ניתוח נסיבות ביצוע העבירות בהן הורשעו מלמד על חומרה יתירה בעלת מגוון היבטים:

מידת התחכום - הנאשמים (ובמיוחד - נאשם 1) פעלו בתחכום רב על מנת להוציא לפועל את תכניותיהם העברייניות, וניתן לומר כי למעשה לא בחלו באמצעים על מנת להוליך את קורבנותיהם בכחש ולהוציא מהם כספים במרמה. בהקשר לכך ניתן לציין את הבטחות השווא הרבות שניתנו לקורבנות השונים, ובהן הבטחות

קונקרטיות שגובו בתאריכים ובסכומים נקובים; את השימוש בחשבון עסקי שאינו נתון לפיקוח, בשילוב לעתים של מצג שווא כאילו נעשה שימוש בחשבון מפוקח של עמותת מלכ"ר; את השימוש בתחפוש (ביחס לאישום 15), או במצגי שווא שונים באשר למעמדם וקשריהם של הנאשמים; את עבירות הזיוף, וההנפקה של חשבוניות פיקטיביות; את בחירת הקורבנות, במקרים רבים גופים או קהילות אשר נזקקו לסיוע או לתרומה, ועוד.

מידת הנזק שנגרם לקורבנות העבירה - בחינת מסכת המעשים בהם הורשעו הנאשמים מעלה כי הנאשמים הונו את קורבנותיהם בהיקף של עשרות ומאות אלפי שקלים, וגרפו לכיסם סכומים משמעותיים ביותר (גם כאן, נכון הדבר בעיקר ביחס לנאשם 1, ובמידה פחותה יותר ביחס לנאשם 3). בנוסף, מעבר לנזק הברור הגלום באיבוד הכספים האמורים, ולעוגמת הנפש הכרוכה בכך, תצהירי נפגעי העבירה שהוגשו במסגרת ההליך מלמדים כי יש לתת את הדעת גם לנזקים נוספים הנובעים מזהות הקורבנות - גופים או קהילות אשר נזקקו לסיוע או לתרומות ולשם כך נקשרו ביחסים עם הנאשמים, ואלו, חלף מתן עזרה כפי שהבטיחו, העמיקו את צרתם. בחירת "יעדי המרמה" (בחלק מהמקרים - אנשים המצויים במשבר עמוק) מהווה אפוא נדבך נוסף בקביעת מתחם העונש ההולם, בהיותה משליכה על מידת הנזק, ומלמדת עד כמה נאטם ליבו של נאשם 1 בהתנהלותו המרמית השיטתית ובדרכו להשגת מטרותיו. דוגמא מובהקת לכך ניתן למצוא בעבירות שביצע נאשם 1 באישום הראשון שם ניצל באופן מחפיר סיטואציה אנושית קשה ומורכבת, וזאת על מנת לגרוף לכיסו כספי מרמה.

הפרת האמון הכפולה - נאשם 1 הפר ברגל גסה את האמון שניתן בו מצד כל המעורבים.

כך הפר את האמון שניתן בו מצד "מבקשי הסיוע", אשר האמינו כי הנאשם פועל בכוונה שלמה על מנת לסייע להם, כי הבטחותיו הן בעלות כסוי, וכי הכספים שמושקעים על ידם לשם קידום התרומה או הלוואה משמשים למטרתם.

דוגמא לאמור לעיל ניתן למצוא בתצהיר נפגעת העבירה שהוגש על ידי הגב' טלי שינה המלמד על השבר העמוק באמון אותו חוותה כתוצאה ממעשיו של נאשם 1, אשר הבטיח לסייע לקיבוץ בראשו עמדה לאחר השריפה בכרמל:

"צר לי שנאלצתי לעמוד נדהמת ולגלות שהייתי קורבן עבירה. לא חשבתי כלל על אפשרות כזו, וגם מנוסים ממני שאישרו את המהלכים - עמדו משתאים מול העוקץ. [...] באת רונן, ופשוט עשית דבר נורא. איך במהלך כל השיחות ביננו ידעת שאתה פשוט עובד עלי, עלינו... והמשכת...עדיין מתקשה לעכל..."

מן העבר השני, הפר הנאשם את האמון שניתן בו מצד התורמים, גורמים פילנתרופים שונים אשר בחרו לפעול בצורה מעוררת הערכה ולתרום את כספם ממניעים אלטרואיסטים של נתינה לזולת. קל לשער מה רבה הייתה אכזבתם לגלות כי הכספים אותם תרמו הגיעו לידי של הנאשם ושימשו, ברובם המכריע, לצרכיו הוא. הפרת אמון זו קשה ביותר, מאחר שהיא עלולה לפגוע בנכונותם של פילנתרופים לסייע לגורמים נזקקים ולקדם מטרות חברתיות חשובות, ונמצא שהחברה כולה מפסידה. בע"פ 11791/04 אפלבוים נ' מדינת ישראל (29.5.2006) התייחס בית המשפט העליון לעבירות מרמה שבוצעו על ידי יצירת מצג שווא של התרומות למטרות חברתיות, וגניבת הכספים שנאספו:

"בית המשפט ראוי שיתן יד למאבק נגד מי שמנצלים לרעה את אמון הזולת ששם בהם מבטחו ושולחים ידם אל ממונו. אמרו חכמים: "אי זהו גנב, זה הלוקח ממון אדם בסתר ואין הבעלים יודעים, כגון

הפושט ידו לתוך כיס חברו ולקח מעותיו ואין הבעלים רואים" (רמב"ם, משנה תורה, הלכות גניבה א', ג') ("ע"פ 6941/04 מדינת ישראל נ' מזל פורטל (לא פורסם); לא כל שכן כשהמדובר בניצול של מצב אנושי רגיש תוך שרוממות האנושיות בגרונם של המערערים."

על מתחם הענישה לשקף את סלידתו הקשה של בית המשפט ממעשים אלו.

יש לתת את הדעת גם להפרת האמון הכרוכה במעשיו של נאשם 3, אשר יצר מצג שווא כי בכוחו ובכוח שותפו לגייס בעבור קורבנותיו תרומות משמעותיות, ואז מעל ברגל גסה באמון שניתן בו.

הפסיקה הנוהגת

15. לאחר בחינת הפסיקה, לרבות פסקי הדין שהגישו הצדדים, ראיתי להתייחס לפסקי הדין הבאים:

ע"פ 8265/13 **מלכיאל נ' מדינת ישראל** (10.3.2016) - מערער אשר הורשע בריבוי עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, זיוף מסמך בכוונה לקבל באמצעותו דבר, סחיטה באיומים, ועוד. הנאשם, אשר היה אסיר נמלט, ניהל ממוקם מחבואו מסכת מרמה מתוחכמת אשר התמקדה בהוצאת כספים מאזרחים קשי-יום שהיו זקוקים להלוואה, וזאת על ידי פרסום מודעות שווא המציעות הלוואות בתנאים נוחים, ודרישת תשלום כתנאי מקדים לכך. בסך הכל קיבל המערער במרמה לידיו סכום של **2,717,944 ש"ח** ממאות קרבנות בישראל. בית המשפט קבע כי חרף ריבוי העבירות, יש לראות במעשיו של המערער אירוע אחד שמטרתו הוצאת כספים במרמה, וקבע מתחם כולל שנע בין 8-11 שנות מאסר. לבסוף גזר על המערער **10 שנות מאסר**, לצד הפעלה במצטבר של 14 חודשי מאסר על תנאי, הטלת חובת פיצוי, ועונשים נלווים. בית המשפט העליון אישר את העונש שהוטל על המערער, אך קבע כי 6 חודשים מן המאסר המותנה ירוצו במצטבר, והשאר - בחופף.

ע"פ 43352-06-13 **אברהם נ' מדינת ישראל** (28.11.13) - באותו עניין דובר בנאשם, שמאי רכב במקצועו, אשר נהג להציג מצג שווא בפני קורבנותיו כי ביכולתו לרכוש בעבורם כלי רכב מעוקלים במחיר זול ממחיר השוק, וכך קיבל לידיו כספים במרמה בהיקף של מאות אלפי שקלים. במסגרת כתב האישום יוחסו לנאשם 9 אישומים נפרדים, המתארים כיצד קיבל במרמה מקורבנותיו סכומים הנעים בין 24 אלף ש"ח ל-157 אלף ש"ח, ובסך הכל **מעל 675 אלף ש"ח**. הנאשם הורשע בגין מעשים אלו ב-9 עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לצד עבירת נסיון לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, ו-2 עבירות של הוצאת שיק ללא כיסוי. בית משפט השלום קבע כי מתחם העונש ההולם ביחס לכל אישום נע בין 6 חודשים ל-3 שנות מאסר בפועל, ובהמשך, בהתחשב בין השאר בכך שמדובר בעבריין מרמה רצידיביסט, הטיל עליו עונש כולל של 13.5 שנות מאסר, בנוסף להפעלה במצטבר של 34 חודשי מאסר על תנאי ועונשים נלווים נוספים. בית המשפט המחוזי, אליו הוגש הערעור, אישר את המתחמים שנקבעו ואת מיקומו של הנאשם בגדרם, אך הפחית מעונשו בשל עקרון האחידות הענישה, כך שיעמוד על 7.5 שנות מאסר לריצוי בפועל. זאת, בנוסף ל-34 חודשי המאסר שהופעלו במצטבר (**סה"כ 10 שנים ו-4 חודשי מאסר**). בקשת רשות ערעור שהגיש הנאשם לבית המשפט העליון - נדחתה.

לצין כי במקרה זה נהנה הנאשם מהקלה בעונשו נוכח הודאתו, הקלה שלא ניתן להעניק לנאשמים בענייננו.

רע"פ 158/13 **עוז נ' מדינת ישראל**, פורסם בנבו (7.2.2013) - באותו מקרה דובר בנאשם אשר הורשע, בעקבות הודאתו במסגרת הסדר טיעון, ב-24 אישומים הכוללים שרשרת עבירות של קבלת דבר במרמה, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, הוצאת שיק ללא כיסוי, גניבה בידי מורשה, ועוד. הכרעת הדין שניתנה בעניינו

מתארת כיצד עשה הנאשם שימוש בשיטות פעולה מתוחכמות על מנת להוציא כספים במרמה מקורבנותיו - חברות, אנשי עסקים, ואזרחים פרטיים, אשר היו במצוקה כלכלית, ונענו להצעת הנאשם אשר התחייב לסייע להם בדרכים שונות. סך הכל הוציא הנאשם מקורבנותיו **₪ 1,700,000** במזומן או בשווה כסף, וכן שיקים בסך כולל של **₪ 4,900,000**. בגין מעשים אלו הטיל עליו בית משפט השלום **7 שנות מאסר** לריצוי בפועל, תוך שציין כי לזכותו של הנאשם עומדת הודאתו, אשר חסכה בזמן ציבורי יקר. ערעור שהוגש לבית המשפט המחוזי נדחה, וכך גם בקשת רשות ערעור אשר הוגשה לבית המשפט העליון, שקבע כי מדובר בעונש ראוי ומאוזן.

לציין כי גם במקרה זה העונש הסופי שהוטל משקף הקלה עקב הודאה וקבלת אחריות, וזאת בשונה מעניינו.

ת"פ 10334-04-11 מדינת ישראל נ' קזלקופי (24.6.2012) - נאשם שהורשע, בעקבות הודאתו, בשורת עבירות ובהן קבלת דבר במרמה, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, והתחזות לאחר, אשר בוצעו במסגרת 28 פרשיות שונות. הנאשם נהג ליצור מצג שווא בפני קורבנותיו, כגון שבאפשרותו למכור להם טלוויזיות במחיר מוזל, ואז להיעלם עם כספם. במקרים אחרים התחזה הנאשם לאדם אחר על מנת לקבל הלוואות מידי קורבנותיו, מבלי להשיב. סך הכל קיבל הנאשם במרמה לידי כספים בהיקף של כ-**400,000 ש"ח**, מ-28 קורבנות. בגין מעשים אלו נגזרו עליו **6 שנות מאסר לריצוי בפועל**, לצד מאסר על תנאי ופיצוי, ובית המשפט (סגן הנשיא, כב' השופט עוזיאל) ציין כי לולא הודאתו המוקדמת, היה נגזר עליו עונש חמור פי כמה.

ת"פ 7062-07-09 מדינת ישראל נ' ורטנשטיין (15.9.2009) - נאשם שהורשע בעקבות הודאתו ב-27 עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, 3 עבירות של התחזות לעובד ציבור, ועבירה של נסיון לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות. הנאשם נהג להציג עצמו במרמה בפני קורבנותיו כעובד ציבור או כבעל מקצוע אחר, אשר מכוח תפקידו יכול למכור להם מוצרים או שירותים במחירים מוזלים ממחיר השוק. כך קיבל לידי סכומי כסף שונים ממספר רב של קורבנות, בסך כולל של **מאות אלפי שקלים**, וזאת מבלי לעמוד בדיבורו ותוך שהוא נוהג להבטיח להם הבטחות שווא כי יספק את שהובטח, או כי ישיב את כספם. בית המשפט ציין כי מדובר בעבריו מרמה סדרתי אשר לחובתו עבר פלילי מכביד, ובהתחשב במכלול הנסיבות, ובהן הודאתו המוקדמת, גזר עליו **6 שנות מאסר לריצוי בפועל**. כן הופעל מאסר על תנאי שהיה תלוי נגד הנאשם, כך שבסופו של דבר הוטל עליו לרצות **7 שנות מאסר בפועל**.

ע"פ 11791/04 אפלבוים נ' מדינת ישראל (29.5.2006) - עניינה של פרשה זו בצמד נאשמים אשר הקימו עמותה שמטרתה, כביכול, איסוף תרומות למען פליטי קוסובו, אך בפועל שימשה את הנאשמים לביצוע התרומות שווא וגניבת כספים בסך כולל של מעל **חצי מיליון שקלים**, אשר נתרמו על ידי מספר רב של גורמים. בעקבות מעשים אלו הורשעו הנאשמים בעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, ובגניבה בידי מורשה, ונגזר עליהם עונש של **4 שנות מאסר בפועל**, תוך שבית המשפט המחוזי מצוין כי עונש זה משקף הקלה עם הנאשמים מחמת מצבם הבריאותי. ערעור שהוגש לבית המשפט העליון - נדחה, ונקבע כי בהתחשב בשפלות המוסרית שבמעשי הנאשמים מחד, ומצבם הרפואי מאידך, מדובר בעונש מאוזן.

לציין כי **מקרה זה משקף אירוע מרמה אחד**, ודומני כי קיים שוני מובהק בין סיטואציה מעין זו לסיטואציה של ענישה בגין ריבוי אירועי מרמה (ונאשם בעל עבר פלילי מכביד).

סקירת האישומים וקביעת מתחמי הענישה

16. כעת, לאחר שהובהרו הפרמטרים הרלוונטיים לקביעת מתחמי הענישה, אסקור בקצרה את האישומים השונים ואקבע את מתחמי הענישה.

על פי עובדות האישום הראשון, בחודש יוני 2010 פגש נאשם 1 את יואל מרשק, אשר שימש אותה עת ראש האגף למשימות מיוחדות בתנועה הקיבוצית. נאשם 1 טען בפניו כי ביכולתו לגייס תרומות עבור מטה המאבק למען שחרורו של החייל החטוף גלעד שליט. במסגרת פעילות זו, נאשם 1 הצליח לגייס כספים מחמישה עשר גורמים שונים אשר תרמו סכום כולל של 234,320 ש"ח, אותו העביר נאשם 1 לחשבונו. פרט לכך, ניסה נאשם 1 לשדל שלושה גורמים נוספים לתרום, אך ניסיונות אלה לא צלחו בשל חשדות שהתעוררו בקרב אותם גורמים. בנוסף, נאשם 1 קיבל מנאשם 4 חשבוניות פיקטיביות של חברת קארגו אינטר בע"מ, שנשלטה בידי נאשם 4. בחשבוניות נכתב במרמה שהן מונפקות בגין שירותי ניהול וחיפוש תורמים וכן עבור ארגון המשט למען גלעד שליט. נאשם 1 הוסיף את הספרה 0 פעם או פעמיים מימין לסכום של חלק מהחשבונית וכך שיקפו החשבוניות סכום גדול יותר. כן קיבל נאשם 1 חשבונית כוזבת מנאשם 2 על סך 6,000 ש"ח.

בסיכומו של דבר עשה נאשם 1 שימוש בסכום של כ-80,000 ש"ח למטרות מטה שליט, וקיבל לידי 154,320 ש"ח במרמה בנסיבות מחמירות, תוך זיוף חשבוניות והלבנת הון.

נאשם 1 הורשע באישום זה בעבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - **חוק העונשין**) (ריבוי עבירות); גניבה על ידי מורשה, לפי סעיף 393(2) לחוק העונשין; זיוף מסמך בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 418 סיפא לחוק העונשין (ריבוי עבירות); הנפקת חשבוניות פיקטיביות, לפי סעיף 117(ב)(3)(7)(8) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 וסעיף 29(ב) לחוק העונשין (ריבוי עבירות); ואיסור הלבנת הון לפי סעיף 3(א)(1) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (ריבוי עבירות), וזוכה משלוש עבירות של ניסיון לקבלת דבר במרמה.

בשים לב למורכבות פעולות המרמה, לאופיה הנלווה, לעבירות המס והלבנת ההון ולנזק שנגרם, ראיתי לקבוע כי מתחם העונש יעמוד ברף התחתון על 2.5 שנות מאסר וברף העליון על 6.5 שנות מאסר.

על פי עובדות האישום השני, ביום 29.12.10 נפגש נאשם 1 ראשי הקיבוץ בית אורן, וטען בפניהם במרמה כי ביכולתו לגייס מיליוני דולרים מתורמים בחו"ל לצורך שיקום הקיבוץ מנזקי דליקת הענק אשר פרצה ביערות הכרמל. נאשם 1 טען בפני ראשי הקיבוץ כי על מנת שיוכל להמציא את כספי התרומה בהקדם, עליהם למסור בידיו סך של 100,000 ש"ח לתשלום עבור מתווכים. בהמשך, הודיע נאשם 1 לראשי הקיבוץ כי עלה בידו להשיג תרומה בסך של 6 מיליון דולר, אך לצורך כך יש לשלם 100,000 ש"ח נוספים. לאור מצגי השווא של נאשם 1, העבירו ראשי הקיבוץ לידי סך כולל של 200,000 ש"ח.

נאשם 1 הורשע באישום זה בעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות.

על יסוד הפרמטרים אליהם התייחסתי בסעיפים 14 ו-15, ראיתי לקבוע כי מתחם העונש יעמוד ברף התחתון על 18 חודשי מאסר וברף העליון על 5 שנות מאסר. שתי הערות ביחס למתחם שנקבע באישום זה בהשוואה למתחם שנקבע באישום הראשון: הראשונה - קיים קושי מסוים בקביעת מתחם הגבוה מהמתחם לו עתרה התביעה בטיעוניה; השנייה - המתחם באישום הראשון, ואף שמדובר בסכום מרמה נמוך יותר, שיקף מעשה מרמה מורכב יותר, שהיה כרוך בזיוף, בקבלת חשבוניות פיקטיביות וכן בעבירות מס והלבנת הון.

על פי עובדות האישום השלישי, ביום 28.12.10 נפגש נאשם 1 עם מזכיר המושב ניר עציון, וטען בפניו במרמה שביכולתו לגייס תרומות בסך 3 מיליון דולר לצורך שיקום המושב. נאשם 1 דרש ממזכיר המושב למסור לידי סך של 100,000 ש"ח כתשלום עבור מתווכים, ובתמורה הפקיד בידיו "שיק ביטחון" באותו סכום. בנוסף,

בהמשך התקשר נאשם 1 למזכיר המושב וטען כי השיג תרומה על סך \$100,000. בסופו של דבר סירבו אנשי המושב להעביר את סכום הכסף לנאשם 1.

נאשם 1 הורשע באישום זה בעבירה של ניסיון לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות.

על יסוד הפרמטרים אליהם התייחסתי בסעיפים 14 ו-15, ובשים לב לעובדה כי מדובר בעבירת ניסיון שלא הושלמה, ראיתי לאמץ את עמדת התביעה ולקבוע כי מתחם העונש יעמוד ברף התחתון על 6 חודשי מאסר וברף העליון על 24 חודשי מאסר.

על פי עובדות האישום הרביעי, לאחר אסון הדליקה ביערות הכרמל (שהתרחש ביום 2.12.10) פנה נאשם 1 לחברות שונות בבקשה להתרימן עבור תושבי היישובים שנפגעו בדליקה. מספר חברות נענו לבקשה והעניקו המחאות אשר הופקדו ישירות לחשבון הבנק של נאשם 1. חלק מנציגי החברות ביקשו לוודא כי התרומה נכנסת לחשבון של עמותה שהיא מוסד ציבורי מוכר, ונאשם 1 הציג מצג שהכספים נכנסים לעמותת "אורות ישראל - המרכז להעמקת הזהות היהודית בדרום", כאשר בפועל הכסף שהתקבל נותב לחשבון. במסגרת פעילות זו אסף נאשם 1 סכום כולל של ₪ 76,400, ומתוכו השתמש רק בסכום של ₪ 33,000 לתכלית של עזרה ליישובים.

כמו כן, נאשם 1 קיבל מנאשם 2 חשבונית על סך 50,000 ש"ח שבה נכתב בכזב שהיא ניתנת עבור "ייעוץ ושיווק פרויקט חוף הכרמל".

נאשם 1 הורשע באישום זה בעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות; גניבה על ידי מורשה; והנפקת חשבוניות פיקטיביות.

על יסוד הפרמטרים אליהם התייחסתי בסעיפים 14 ו-15, ראיתי לאמץ את עמדת התביעה ולקבוע כי מתחם העונש יעמוד ברף התחתון על 9 חודשי מאסר וברף העליון על 3 שנות מאסר.

על פי עובדות האישום החמישי, במהלך אפריל 2007 פגש נאשם 1 אדמו"ר של קהילה חסידית, וטען בפניו במרמה כי ביכולתו לגייס עבורו ועבור קהילתו סך של 1.3 מיליון דולר לפחות. לצורך גיוס הכספים, נדרש האדמו"ר למסור לידי נאשם 1 סך של 15,000 דולר כעמלה ודמי תיווך. האדמו"ר העביר סכום זה, אך בהמשך סירב לדרישת נאשם 1 להעביר לידי סך של 5,000 דולר נוספים. למען הסר ספק יצוין כי לא הושגה כל תרומה.

נאשם 1 הורשע באישום זה בעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות.

על יסוד הפרמטרים אליהם התייחסתי בסעיפים 14 ו-15, ראיתי לאמץ את עמדת התביעה ולקבוע כי מתחם העונש יעמוד ברף התחתון על 9 חודשי מאסר וברף העליון על 3 שנות מאסר.

על פי עובדות האישום השישי, במהלך אוגוסט 2008 פנה נאשם 3, בדיעת נאשם 1, אל הרב תנעמי, ראש המרכז החינוכי "אור חדש" לחינוך בנות מאזורי מצוקה, וטען בפניו, במרמה, כי ביכולתו לגייס מיליוני דולרים כל שנה עבור המרכז החינוכי. בהמשך, נפגשו הנאשמים עם הרב תנעמי מספר פעמים והציגו בפניו מצג שווא לפיו ביכולתם להשיג את התרומות המובטחות, בתמורה לסכומי כסף שנועדו לכיסוי הוצאות ולתשלום למתווכים. בעקבות זאת, בין השנים 2008-2009 שילם הרב תנעמי לנאשמים סכומי כסף אשר הצטברו לסך של \$ 150,000, מבלי שהושגה כל תרומה בעבור המרכז החינוכי.

נאשם 1 ונאשם 3 הורשעו באישום זה בעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות.

על יסוד הפרמטרים אליהם התייחסתי בסעיפים 14 ו-15, ובשים לב לעובדה כי קיים קושי מסוים בקביעת מתחם הגבוה מהמתחם לו עתרה התביעה בטיעוניה, ראיתי לקבוע כי מתחם העונש יעמוד ברף התחתון על 18 חודשי מאסר וברף העליון על 5 שנות מאסר, וזאת בעניינו של נאשם 1. בעניין נאשם 3, אשר הוגדר בהכרעת הדין כשותף משני, יעמוד הרף התחתון של המתחם על שנת מאסר ואילו הרף העליון על 4 שנות מאסר.

על פי עובדות האישום השביעי, ביום 14.7.10 נפגש נאשם 1 עם מנהל מפעל לייצור מנעולים בקיבוץ עין החורש. נאשם 1 הציג עצמו כבעל קשרים עם גורמים בחו"ל אשר תורמים לתעשייה בישראל, וטען במרמה כי ביכולתו לגייס הלוואה ללא ריבית בהיקף של 2.5 מיליון ש"ח. בתמורה, דרש נאשם 1 עמלה על סך של \$ 10,000. סכום העמלה הועבר, אך בסופו של יום ההלוואה לא התקבלה. בשלב זה טען נאשם 1 במרמה כי ביכולתו להשיג הלוואה קטנה יותר בתמורה לעמלה של \$ 4,000, וגם סכום זה הועבר לידי. סך הכל הועבר לחשבונו של נאשם 1 סך של \$ 14,000, מבלי שהושגה כל הלוואה.

נאשם 1 הורשע באישום זה בעבירה של קבלת דבר במרמה.

על יסוד הפרמטרים אליהם התייחסתי בסעיפים 14 ו-15, ראיתי לאמץ את עמדת התביעה ולקבוע כי מתחם העונש יעמוד ברף התחתון על 5 חודשי מאסר וברף העליון על 30 חודשי מאסר.

על פי עובדות האישום העשירי, על רקע פעילות נאשם 1 בעקבות הדליקה ביערות הכרמל נוצר קשר בינו לבין ד"ר לביא, מנהל המחלקה לטיפול נמרץ בבית החולים רמב"ם בחיפה. נאשם 1 הציג עצמו בפני ד"ר לביא, ובהמשך גם בפני גב' טליה זקס, מתאמת קשרי חוץ בבית החולים, כבעל קשרים ענפים במקסיקו, בברזיל וברוסיה, וטען במרמה כי מצא תורם שיעביר סכום של 5 מיליון דולר. קודם להעברת התרומה, דרש נאשם 1 סכום של 35-50 אלף דולר על מנת לשלם לעו"ד או מתווך מקסיקני, אך ד"ר לביא סירב לכך.

נאשם 1 הורשע באישום זה בעבירה של ניסיון לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות.

על יסוד הפרמטרים אליהם התייחסתי בסעיפים 14 ו-15, ובשים לב לעובדה כי מדובר בעבירת ניסיון שלא הושלמה, ראיתי לאמץ את עמדת התביעה ולקבוע כי מתחם העונש יעמוד ברף התחתון על 6 חודשי מאסר וברף העליון על 24 חודשי מאסר.

על פי עובדות האישום האחד עשר, באוגוסט 2009 נפגש נאשם 1 עם משה ניימן, מנהל עמותת "דרכיה דרכי נועם" המפעילה גני ילדים בבית שמש. נאשם 1 טען במרמה בפני ניימן כי בכוחו לגייס תרומות עבור העמותה, וכי עומד לרשותו תורם שביכולתו לתרום \$200,000. כדי לקבל את התרומה, דרש נאשם 1 מניין סך של \$4,330. לאחר מכן, ובמשך מספר הזדמנויות, המשיך ודרש מניין סכומי כסף נוספים, בין לשם הגדלת סכום התרומה ובין לשם קבלתה. בסופו של דבר שילם ניימן לנאשם 1 סך כולל של 71,860 ש"ח, וזאת מבלי לקבל דבר בתמורה.

נאשם 1 הורשע באישום זה בעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות.

על יסוד הפרמטרים אליהם התייחסתי בסעיפים 14 ו-15, ראיתי לקבוע כי מתחם העונש יעמוד ברף התחתון על 9 חודשי מאסר וברף העליון על 3 שנות מאסר.

על פי עובדות האישום השנים עשר, במהלך יוני 2007 הציע נאשם 1 לעמותת ה"ה, שהיא מוסד ציבורי מוכר, להוות כתובת להעברת תרומות לצורך ארגון טיול לילדי שדרות. גורמי העמותה נעתרו להצעה והעמידו לרשות נאשם 1 מסמכים המאשרים את תקינות הניהול של העמותה. נאשם 1 שלח את המסמכים לקרן "קסירר", המעניקה תרומות לעמותות שהן מוסד ציבורי, וזו אישרה לעמותה תרומה בסך 50,000 ש"ח למטרת הטיול, והעבירה לנאשם 1 שיק בסכום האמור לפקודת עמותת ה"ה. נאשם 1 הציע כי ימסור לאנשי העמותה את השיק, בניכוי עמלה של 10% משיעורו, אך גורמי העמותה סירבו. לאחר מכן זייף נאשם 2 את השיק, בידיעת נאשם 1, על ידי כך שהוסיף לצד העמותה כמוטב את הביטוי "ו/או בובוביץ אביגיל", והשיק הופקד בחשבון הבנק של נאשם 1. הטיול לילדי שדרות קיים ומומן בידי נאשם 1 בסכום של 13,000 ש"ח. נאשם 1 השאיר ברשותו את יתרת השיק בסך 37,000 ש"ח.

נאשם 1 הורשע באישום זה בעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות; זיוף בכוונה לקבל באמצעותו דבר בצוותא חדא; וגניבה על ידי מורשה.

על יסוד הפרמטרים אליהם התייחסתי בסעיפים 14 ו-15, ראיתי לאמץ את עמדת התביעה ולקבוע כי מתחם העונש יעמוד ברף התחתון על 9 חודשי מאסר וברף העליון על 3 שנות מאסר.

על פי עובדות האישום השלושה עשר, בימים 4.9.07 ו-5.9.07 פנה נאשם 1 לחברת "כרמל אולפינים" וביקש במרמה, בכל פעם, תרומה בסך 25,000 ש"ח לצורך ארגון טיול לילדי שדרות, אשר תופקד לחשבוננו. סך הכל הופקדו בחשבוננו של נאשם 1 שתי תרומות על סך כולל של 50,000 ₪. הטיול אכן נערך, אך עלותו הסתכמה ב-6,500 ₪. נאשם 1 הותיר בחשבוננו לצרכיו את יתרת התרומה בסך 43,500 ש"ח. יוער כי בסופו של דבר השיב נאשם 1 לחברת "כרמל אולפינים" את הכספים שנטל במסגרת אישום זה.

נאשם 1 הורשע באישום זה בעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, וגניבה על ידי מורשה.

על יסוד הפרמטרים אליהם התייחסתי בסעיפים 14 ו-15, ותוך התחשבות מסוימת בהשבת הכספים (לאחר פתיחת החקירה), ראיתי לקבוע כי מתחם העונש יעמוד ברף התחתון על 6 חודשי מאסר וברף העליון על 24 חודשי מאסר.

על פי עובדות האישום הארבעה עשר, במהלך דצמבר 2010 נפגש נאשם 1 עם מנהל בית הספר "מוריה" בבאר שבע, וטען בפניו במרמה כי ביכולתו לגייס תרומה גדולה עבור בית הספר. בתמורה, דרש קבלת סך של 30,000 ש"ח, אך מנהל בית הספר השיב כי ביכולתו לשלם 7,000 ש"ח בלבד. ביום 16.12.10 נטל נאשם 1 מידי מנהל בית הספר 7,000 ₪, אך לא עשה דבר על מנת לגייס את התרומה המובטחת.

נאשם 1 הורשע באישום זה בעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות.

על יסוד הפרמטרים אליהם התייחסתי בסעיפים 14 ו-15, ראיתי לקבוע כי מתחם העונש יעמוד ברף התחתון על 3 חודשי מאסר וברף העליון על 28 חודשי מאסר.

על פי עובדות האישום החמישה עשר, במהלך יולי 2008 יצר נאשם 3 קשר טלפוני עם איריס וייס, עובדת בעמותת "מפעלות שמחה" המפעילה מוסדות חינוך ורווחה לאוכלוסיות במצוקה, והציע לה כי יפעל לגייס תרומות כספיות עבור העמותה. בהמשך, נפגשו הנאשמים, כאשר נאשם 3 עוטה תחפושת של חרדי לגופו, עם וייס, והציגו בפניה מצג שווא לפיו בכוחו של נאשם 1 לגייס 1.5 מיליון דולר עבור העמותה, בתמורה לקבלת תשלום בסך \$8,300. התשלום הועבר, אך דבר לא נעשה דבר לצורך קידום התרומה.

נאשם 1 ונאשם 3 הורשעו באישום זה בעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות בצוותא חדא.

על יסוד הפרמטרים אליהם התייחסתי בסעיפים 14 ו-15, ראיתי לאמץ את עמדת התביעה ולקבוע כי מתחם העונש יעמוד ברף התחתון על 9 חודשי מאסר וברף העליון על 3 שנות מאסר, זאת בעניינו של נאשם 1. אשר לנאשם 3, ובהתאם לחלקו כמפורט בהכרעת הדין, ראיתי לקבוע כי מתחם העונש יעמוד ברף התחתון על 6 חודשי מאסר וברף העליון על 30 חודשי מאסר.

על פי עובדות האישום השישה עשר, במהלך יוני 2008 פנה אדם בשם יונתן שלו, בשליחות נאשם 1, אל נציגי המרכז הדתי "שארית הפליטה" (להלן - **הכולל**), והציע להשיג עבורם תרומה על סך מיליון דולר, בתמורה לקבלת עמלה בסך של \$4,000. לאחר מכן פנה שלו אל נציגי הכולל פעמיים נוספות. בראשונה הציע להשיג תרומה נוספת של מיליון דולר בתמורה לתשלום \$4,000 נוספים, ובשנייה ציין שהתרומה צפויה להגיע תוך שבועיים ודרש \$4,000 נוספים. סך הכל קיבל שלו כספים בסך \$12,000, אותם העביר לידי לנאשם 1, וזאת מבלי שבוצעה כל פעולה לשם השגת התרומות.

נאשם 1 הורשע באישום זה בעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות.

על יסוד הפרמטרים אליהם התייחסתי בסעיפים 14 ו-15, ראיתי לאמץ את עמדת התביעה ולקבוע כי מתחם העונש יעמוד ברף התחתון על 9 חודשי מאסר וברף העליון על 3 שנות מאסר.

קביעת העונש המתאים

נאשם 1

17. לצורך קביעת העונש המתאים **בעניינו של נאשם 1** יש להידרש לנסיבות אשר אינן קשורות לביצוע העבירה, בהתאם לסעיף 40יא לחוק העונשין. במסגרת כך, ראיתי להתייחס לאלה:

עבר פלילי

התייחסתי עד כה להרשעת הנאשם בת.פ 3220/09 בבית משפט השלום בתל אביב תוך ציטוט חלקים מגזר הדין, אולם על מנת שהתמונה תהיה שלמה, יצוין כי הנאשם ביצע עבירות מרמה **לפני** הרשעה זו **ואף לאחריה**, והכל כמפורט להלן:

הרשעתו הראשונה של הנאשם ניתנה בשנת 1997, וזאת בעבירה של גניבת נכס שבפיקוחו.

הרשעתו השנייה של הנאשם היא אותה הרשעה מבית משפט השלום בתל אביב בת"פ 3220/98, עליה עמדתי בסעיף 11, שם הורשע במסגרת צירוף של מספר תיקים פליליים, ב - 27 עבירות של קבלת דבר במרמה, 4 עבירות של ניסיון לקבלת דבר במרמה ועבירות נוספות. סכום המרמה הכולל אותו קיבל הנאשם עמד על 230,000 ₪, ובנוסף ניסה לקבל סכום של 15,000 ₪ וגנב 2,000 ₪ נוספים בדרך של "גניבה בידי מורשה". בסופו של יום, הוטל על הנאשם עונש בן 4 שנות מאסר, לצד מאסר מותנה בן שנה.

הנאשם הגיש ערעור לבית המשפט המחוזי (ע"פ 71104/99), אולם ביום 23.12.99 ניתן פסק הדין אשר דחה

את הערעור.

בית המשפט המחוזי (הרכב השופטים קפלן-הגלר, חיות, טל) ציין בפסק הדין את הדברים הבאים:

"הדרך היחידה אשר צריך נאשם להתמודד עם רוע מעשים שכאלה, הוא במאסר שכזה, אשר אינו חמור כלל ועיקר, ואלמלא נלקחו בחשבון שקלולים כל אותם דברים אשר טענה סניגורית מלומדת בכשרונה, יכול והעונש אף היה גבוה יותר".

עוד נכתב, בבחינת משאלת לב, והדברים חשובים לענייננו, כי: **"מקווה בית המשפט כי המערער שהוא אדם אינטליגנטי ביותר יפנים הדברים, וילך לחיים אזרחיים בעתיד רחוק לבוא כשהוא אדם חדש, בוגר, וטוב".**

אלא שתקוות לחוד ומציאות לחוד, שכן תקופה קצרה בלבד לאחר שחרורו מאותו מאסר בן 4 שנים, חזר נאשם 1 לעשות שימוש ביכולותיו המרמטיות והעברייניות, **והורשע בשלישית** בגין עבירות של קבלת דבר במרמה וגניבת נכס מופקד שביצע בשנת 2002, כלפי שישה מתלוננים שונים. במסגרת גזר הדין שניתן באותו מקרה (ת.פ. 66/05) נתן בית המשפט השלום בבאר שבע משקל לעובדה כי הנאשם הודה במיוחס לו וכי היה עצור משך 9 חודשים, ועל כן - תוך התחשבות בנסיבות אלה, החליט לאמץ את הסדר הטיעון שהוצג ולהורות על הארכת המאסר המותנה בן 12 החודשים לתקופה של שנתיים.

וכך נקבע בגזר הדין שניתן ביום 27.10.10 (ההדגשות אינם במקור - ב.ש.):

"אבקש להדגיש, כי לא נעלמו מעיני התחושות הקשות שחשו כל אחד מהמתלוננים בהליך זה על רקע היותם חשופים להתנהגות הנגועה בתרמית וברמאות, אם לא למעלה מכך מצידו של הנאשם. יחד עם זאת, העובדה כי בתקופה מאז בוצעו המעשים (שנת 2002) ועד היום לא הורשע הנאשם בביצוע עבירות אחרות יש בה כדי להצדיק במידה מסויימת את האפשרות כי ההסתבכות מושא ההליך שבפניי היא בגדר מעידה שאינה מעידה בהכרח על נטיה חוזרת ונשנית של הנאשם לתור אחר קורבנות אקראיים למעשה מרמה ותרמית. יש להניח כי הנאשם, ברבות הזמן למד את הלקח והפנים כי כללי ההתנהגות המצופים מן תרבות, הם אחרים ושונים. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים והואיל וגם ניתנה בידי ההזדמנות לבחון את עדויות המאשימה, מצאתי, כי ההסדר המוצע, הגם שעל פניו איננו נראה מחמיר ומכביד, הוא סביר וראוי בנסיבות העניין. בהקשר זה ראוי לציין, כי על פי הסדר הטיעון, קיים מרכיב של פיצוי ממשי לאותם מתלוננים שנפלו קורבן לאותה התנהגות בלתי נורמטיבית ובלתי תקינה מצד הנאשם לצד עונשים צופים פני עתיד שבאמצעותם יוסיפו לכוול ולהגביל את הנאשם בהתנהלותו כאחד האדם מכאן ולהבא.

ושוב - תקוות לחוד ומציאות לחוד, שכן מיד בסמוך להרשעתו השלישית בשנת 2005 והארכת המאסר המותנה, המשיך נאשם 1 לפעול בדרכי מרמה כעולה מכתב האישום בענייננו המתאר ביצוע עשרות עבירות מרמה החל משנת 2007 ועד שנת 2011.

לאחר עשרות שנים בהן מבצע נאשם 1 עבירות מרמה, לאחר פגיעה בעשרות רבות של קורבנות עבירה, לאחר הליכים משפטיים רבים, ניתן לקבוע כי נאשם 1 הוא בבחינת שור מועד, עבריין מרמה ללא תקנה, נעדר שמץ של הפנמה, חסין מפני הרתעה, וכזה המפרש את מאמציו של בית המשפט להושיט לו יד כחולשה או כ"אור ירוק" להמשיך ביצוע עבירות. במנותק משאלת המאסר המותנה שיש להפעילו כעת במצטבר, ברור כי עברו

הפלילי של נאשם 1 הוא בעל משקל משמעותי ביותר עת אדרש לקביעת העונש בגדרו של כל אחד ממתחמי הענישה, או במסגרת עונש כולל.

חלופ זמן

לטענת נאשם 1, יש מקום להקל משמעותית בעונשו נוכח חלופ הזמן הרב מאז ביצוע העבירות, והתמשכות ההליכים המשפטיים. אין חולק כי חלופ הזמן מעת ביצוע העבירה מהווה שיקול רלוונטי בקביעת עונשו של נאשם בגדרי המתחם. עם זאת, בענייננו העבירה המאוחרת ביותר בכתב האישום נעברה בשנת 2011, ובאותה שנה נפתחה החקירה ואף הוגש כתב האישום. ובאשר להתמשכות המשפט - נראה כי גם התנהלות הנאשם תרמה תרומה משמעותית להימשכות ההליכים. ראשית, יש לזכור כי הנאשם בחר לנהל משפט והורשע ברובם המכריע של האישומים. שנית, במהלך ההליך, בין אם מטעמים בריאותיים (שיתכן והיו מוצדקים) ובין אם מטעמים אחרים שאינם מוצדקים, הגיש הנאשם אין-ספור בקשות (בקשות לדחיית דיון, בקשות לשחרור סניגור מייצוג, בקשות לפסלות שופט, ועוד). בהחלטה מיום 9.6.13, לאחר בקשה נוספת לדחיית הדיון בשל מצבו הרפואי של נאשם 1, ציין כב' השופט מודריק את הדברים הבאים:

"המשפט דנן מתעכב מזה שנה בשלמידע רפואי שמתקבל באמצעות הנאשם שאמיתותו כנראה נעדרת ספקות.

כלבקשותיי שנתו מצא לבית המשפט חוות דעת מומחה הערוכה כדין נענו בוטיעון שהוא כשלעצמו חסר כלביסוס שלה. עדראמצעים כספיים.

עיובה המשפט מעכב נאם תבירור עניינם של נאשמים נוספים שזכותם לכך שמשפטם יסתיים."

ראה בהקשר זה מסמך "השתלשלות ההליך" שהוגש במסגרת ראיות התביעה, וכן החלטת כב' השופט מודריק מיום 8.8.13, שניתנה לאחר שמיעת המומחה הרפואי מטעמו של נאשם 1.

ואם ניהול ההליך עד שלב הכרעת הדין נדחה לתקופות ממושכות נוכח טענות הנאשם להחמרה במצבו הרפואי, גם שלב הטיעונים לעונש שאמור היה להיות ממוקד ובסמוך להכרעה, נדחה מעת לעת נוכח בקשותיו השונות של הנאשם להמצאת חוות דעת רפואית. נטען כי חוות דעת זו תוכיח בין היתר, כי מחלת הסרטן התפרצה בגופו פעם נוספת, אלא שחוות הדעת הרפואית שהוגשה לאחר כמעט שנה תמימה, לימדה כי המחלה לא התפרצה.

בנסיבות אלה, יש ליתן משקל מוגבל ביותר לרכיב חלופ הזמן.

לצד האמור לעיל, נתתי משקל מסוים לקולא לעובדה כי הנאשם שהה בתנאים מגבילים תקופה ממושכת.

התנהגות החיובית של הנאשם ותרומתו לחברה

נאשם 1 הגיש אסופת מכתבי תודה שנכתבו על ידי גורמים שונים, בגין מעורבותו בפעילויות שונות. לכאורה, יש במכתבים אלו כדי להעיד על תרומתו החיובית של נאשם 1 לחברה, ועל מעשים ראויים להערכה. אלא מאי, חלק ממכתבי התודה נוגעים ישירות לפעילויות אשר בהכרעת הדין נקבע כי מעורבותו של נאשם 1 בהן הייתה פלילית, ונועדה להוצאת כספים במרמה מקורבנותיו. כאמור לעיל, נאשם 1 פעל בתחום רב, שכנע אנשים רבים ביכולותיו ובכנותו כוונותיו, ולעתים אף הוציא אל הפועל פעילויות, בקנה מידה מוגבל ביותר, בין אם באמצעות הכספים שקיבל לשם כך, ובין אם על ידי גלגול העלויות לפתחם של אחרים (ראו למשל עובדות אישום 4). לפיכך, אינני סבור כי יש להתפלג על מכתבי התודה שקיבל נאשם 1, או לראות בהן עדות להתנהגות חיובית, בדיוק כפי שאין להתפלג על כך שמסכת המרמה אותה טווה הפילה ברשתה כה רבים. לאור כך, וגם

אם מקובל עליו כי יתכן שחלק מן המכתבים שצורפו משקפים מעשים חיוביים בהם לקח נאשם 1 חלק, בנסיבותיה של פרשה זו, שכל כולה ניצול אנשים תמימים ומטרות חברתיות חשובות לשם עשיית רווח אישי - לא מצאתי לתת לכך משקל כלשהו לקולא.

נסיבות אישיות ורפואיות

הן הסניגור והן הנאשם בדברו האחרון שטחו את סיפור חייו של הנאשם ופירטו את נסיבותיו האישיות והמשפחתיות. באופן רגיל, וככל שהיה מדובר בנאשם הנותן את הדין לראשונה, יתכן והיה מקום ליתן לנסיבות אלה משקל לקולא, גם אם מוגבל. יחד עם זאת, שעה שמדובר בעבריו מרמה סדרתי, אשר זכה להתחשבות לא מעטה בעבר (ובין היתר, על בסיס סיפור חייו ונסיבותיו האישיות), נראה כי משקלם של נתונים אלה נשחק עד דק תחת גלגלי ההליכים הפליליים הקודמים, עד כי בעת הנוכחית - אין בהם כדי להוביל להקלה בעונשו.

באשר למצב הרפואי - אין חולק כי הנאשם חלה בעבר במחלת הסרטן, אולם על פי חוות הדעת הרפואית המעודכנת, המחלה לא התפרצה פעם נוספת, אך הנאשם מצוי בסיכון גבוה מאד להישנות מקומית, להופעת גרורות מרוחקות ולקיצור תוחלת חייו, דבר אשר מצריך מעקב אונקולוגי תדיר לכל אורך חייו.

העובדה כי מדובר במחלה שפרצה לראשונה בשנת 2006, ולא מנעה מהנאשם לבצע מספר רב של עבירות מרמה ולהונות עשרות קורבנות, מחייבת מסקנה כי משקלו של נתון זה בגזירת הדין אינו גבוה. יתרה מכך, חזקה על שירות בתי הסוהר כי יעניק לנאשם את הטיפול המתאים, הן בהיבט המעקבי והן בהיבטים אחרים במידת הצורך, כך שאין מקום להעניק לנאשם הקלה משמעותית בגין נתון זה.

מאמצי הנאשם לתיקון תוצאות העבירה

בהקשר לכך יצוין כי למעט נפגע העבירה באישום 13, "חברת כרמל אולפנים", לה השיב הנאשם את כספה, כאשר לטענת התביעה, אשר לא נסתרה, הדבר נעשה רק לאחר שזומן לחקירה, לא השיב נאשם 1 את כספי המרמה לאף אחד מן הנפגעים.

נאשם 1 - סיכום

ניתוח הנתונים השונים מוביל למסקנה ברורה כי הנאשם לא הניח על שולחנו של בית המשפט ולו נתון אחד שיהיה בו כדי להצדיק הקלה משמעותית בעונש. המעשים מתוחכמים וחמורים, רשימת הקורבנות ארוכה, סכום המרמה הכולל עצום [589,320 ₪ ו-199,300\$, וכן נסיון לקבל במרמה 100,000 ₪ (אישום שלישי) ו- 35,000\$ (אישום עשירי)], עברו הפלילי מכביד ורלוונטי, המעשים בוצעו לאחר הזדמנויות שונות שניתנו לו על ידי בתי המשפט לרבות הארכת עונש מותנה בן שנה, הנאשם לא קיבל אחריות על מעשיו (ואף שאין בכך כדי להחמיר בעונש, ברור שלא ניתן להעניק לו הקלה בהיבט זה), ובעיקר - נראה כי עסקין בנאשם שהפך את המרמה לדרך חיים.

עקרון ההלימה מחייב השתת עונש משמעותי, וסבורני כי עתירת התביעה, אותה בכוונתי לאמץ, היא עתירה ראויה, אינה מחמירה יתר על המידה, והולמת את הנסיבות.

נאשם 3

18. לצורך קביעת העונש המתאים בעניינו של נאשם 3 יש להידרש לנסיבות אשר אינן קשורות לביצוע העבירה, בהתאם לסעיף 40א לחוק העונשין. במסגרת כך, ראיתי להתייחס לאלה:

עבר פלילי

הרשעתו האחרונה של נאשם 3 היא בעבירות של שימוש במסמך מזויף וניסיון לקבלת דבר במרמה, אשר נעברו בשנת 2007. באותו מקרה הוטל על הנאשם מאסר מותנה וקנס בסך 2,500 ₪ ללמדנו כי לא דובר בנסיבות חמורות. בנוסף, לנאשם שתי הרשעות בעבירות תכנון ובניה, וכן הרשעה נוספת בעבירות של איומים ותקיפה, אשר בוצעו לפני למעלה מ-20 שנה. הגם כי אין להקל ראש ברישומי הפלילי של הנאשם, סבורני כי אין לתת לנתון זה משקל משמעותי לחומרה, בהינתן העובדה שההרשעה הרלוונטית היחידה היא זו שנעברה לפני כ-10 שנים (בסמיכות זמנים יחסית למעשים עליהם הוא נותן את הדין כעת).

מאסר ראשון

הנאשם לא ריצה מעולם עונש מאסר (מאחורי סורג ובריח או בעבודות שירות) והפסיקה ראתה ברכיב "המאסר הראשון" ככזה המצדיק התחשבות מסוימת.

חלופ הזמן

בשונה מהאמור ביחס לנאשם 1, ומאותם טעמים שהובאו לעיל, אני סבור כי יש לקבל את טענת נאשם 3 באשר להתמשכות ההליכים נגדו, ולתת לכך משקל לקולא בעת גזירת עונשו בתוך המתחם. בהקשר לכך יצוין כי גם התביעה לא חלקה על כך שלנאשם 3 אין חלק בהתמשכות ההליכים ושיש מקום להתחשב בכך לקולא, ולמעשה כל שטענה היה כי נאשם 3 לא נדרש להתייצב לכל הדיונים, ולא לקח חלק פעיל במהלך רוב ההליך המשפטי. גם אם כך, אין להקל ראש בסבל הנגרם לעיתים לנאשם מקיומה של חרב מתהפכת מעל ראשו, בדמות ההליך הפלילי, למשך תקופה ארוכה מהנדרש, ובנסיבות אלה אני סבור כי יש ליתן לכך משקל לקולא.

נסיבות אישיות

נתתי דעתי לנסיבותיו האישיות הנטענות של נאשם 3, למצבו הבריאותי (ראה דברו האחרון), ולחובותיו הכספיים (הוכרז עד לאחרונה כפושט רגל). אינני סבור כי מדובר בנתונים המצדיקים הקלה משמעותית בעונש, הגם שיש מקום להתחשב בהם במידת מה.

נאשם 3 - סיכום

אף שמידת הדומיננטיות של נאשם 3 נמוכה מזו של נאשם 1, ניתן לומר כי הרשעתו בשני האישומים שיוחסו לו היא הרשעה חמורה כמעט מכל זווית אפשרית, לרבות סכומי הכסף שגרף (בצוותא עם נאשם 1) העומדים על \$150,000 ו-\$8,300 אשר לא הוחזרו. אזכיר, לדוגמא, כי במסגרת אישום 16, ולצורך הוצאת תוכנית המרמה אל הפועל, התחפש נאשם 3 לאדם חרדי. יש אף לזכור כי הנאשם לא קיבל אחריות על מעשיו, ואף שאין להחמיר בעונשו נוכח נתון זה, בוודאי שלא ניתן להעניק לו את ההקלה המתבקשת לו היה מודה באשמה. יחד עם זאת, ובניגוד לנאשם 1, ניתן לאתר בעניינו של נאשם 3 מספר נתונים המלמדים כי אין למצות עמו את הדין, ובהם: חלופ הזמן, עבר פלילי שאינו מכביד, נסיבות אישיות ורפואיות והעובדה כי מדובר במאסר ראשון. אומר כי אלמלא נתונים אלה, היה מקום להטיל על נאשם 3 עונש המשקף את מרכז מתחמי הענישה, אולם לאורם - אסתפק בהטלת עונש המשקף בקירוב את החלק התחתון של שני המתחמים שנקבעו בעניינו.

סיכום

ד.

19. לאחר שקבעתי את מתחמי הענישה השונים, וכן נתתי דעתי לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות,

ראיתי להטיל על כל אחד מן הנאשמים עונש כולל בגין מעשי המרמה בהם הורשעו, בהתאם לאמור בסעיף 40(ב) לחוק העונשין. הטעם להטלת עונש כולל נעוץ בעובדה כי בסופו של יום, מדובר בשרשרת מעשי מרמה בעלי מאפיינים דומים, ונראה כי בנסיבות אלה יש מקום להטיל עונש כולל אשר ישקף את כלל הנתונים הרלוונטיים לענישה, לרבות מספר העבירות, תדירותן והזיקה ביניהן, והכל תוך שמירה על יחס הולם בין חומרת מכלול המעשים ומידת אשמו של כל אחד מהנאשמים.

על יסוד האמור לעיל, החלטתי להטיל על הנאשמים את העונשים הבאים:

נאשם 1

- (א) 9 שנות מאסר לריצוי בפועל.
- (ב) אני מפעיל את המאסר המותנה בן 12 חודשים, אשר הוטל בת"פ 3220/98 (בית משפט השלום בתל אביב) והוארך ביום 27.10.10 בת"פ 66/05 (בית המשפט השלום בבאר שבע).
- המאסר המותנה שהופעל ירוצה במצטבר לעונש המאסר שהוטל בסעיף א' כך שהנאשם ירצה 10 שנות מאסר** בניכוי תקופות מעצרו (27.2.11 - 19.1.12; 5.8.12 - 1.11.12).
- (ג) 12 חודשי מאסר אולם הנאשם לא יישא עונש זה אלא אם יעבור תוך 3 שנים מיום שחרורו את אחת העבירות בהן הורשע.
- (ד) קנס בסך 50,000 ₪ או 100 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם עד ולא יאוחר מיום 1.1.18.
- (ה) פיצוי לנפגעי עבירה כמפורט להלן: אישום ראשון - 155,000 ₪; אישום שני - 200,000 ₪; אישום רביעי - 40,000 ₪; אישום חמישי - 52,500 ₪; אישום שישי - 262,500 ₪; אישום שביעי - 49,000 ₪; אישום 11 - 71,860 ₪; אישום שנים עשר - 37,000 ₪; אישום 14 - 7,000 ₪; אישום 15 - 14,600 ₪; אישום שישה עשר - 42,000 ₪. כספי הפיצויים ישולמו לנפגעי העבירה עד ולא יאוחר מיום 1.1.18.
- הפרקליטות תדאג להודיע לנפגעי העבירה ולהעביר למזכירות בית המשפט רשימה מפורטת הכוללת את מספרי חשבוניות הבנק.

נאשם 3

- (א) 24 חודשי מאסר לריצוי בפועל.
- (ב) 12 חודשי מאסר אולם הנאשם לא יישא עונש זה אלא אם יעבור תוך 3 שנים מיום שחרורו את אחת העבירות בהן הורשע.
- (ג) קנס בסך 10,000 ₪ או 25 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם עד ולא יאוחר מיום 1.1.18.
- (ד) פיצוי לנפגעי עבירה כמפורט להלן: אישום שישי - 262,500 ₪; אישום 15 - 14,600 ₪; כספי הפיצויים ישולמו לנפגעי העבירה עד ולא יאוחר מיום 1.1.18.
- הפרקליטות תדאג להודיע לנפגעי העבירה ולהעביר למזכירות בית המשפט רשימה מפורטת הכוללת את מספרי חשבוניות הבנק.

ניתן צו כללי למוצגים לשיקול דעת קצין משטרה ו/או התביעה.

זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, 21 מאי 2017, במעמד הצדדים.